

Làng nghề truyền thống gốm Hương Canh

ANH XUÂN

Cách thành phố Vinh Yên hơn 9km, thị trấn Hương Canh nằm ở phía nam tỉnh Vĩnh Phúc, phía bắc giáp Hà Nội. Làng nghề truyền thống gốm Hương Canh thuộc làng gốm cổ, tồn tại hơn 300 năm, nổi tiếng với những sản phẩm có độ bền cao như: Chum, vại, tiểu, nồi, niêu, ấm chén... từng được nhiều người dân trong nước, nước ngoài biết đến và khen ngợi.

Những câu thơ Tố Hữu nói lên vẻ đẹp của gốm Hương Canh: "Ai về mua vại Hương Canh/ Ai lên mình gửi cho anh với nàng", muốn giới thiệu với độc giả làng nghề truyền thống gốm Hương Canh từng nổi tiếng từ lâu đời. Dân gian có câu "Sứ Móng Cái, vại Hương Canh". Vại Hương Canh chống thấm thấu nước, ngăn được ánh sáng, giữ lâu hương vị của những sản phẩm đựng bên trong.

Dùng gốm Hương Canh để pha trà sẽ giữ được vị trà và nhiệt độ rất lâu, nếu dùng vại, hoặc chum Hương Canh đựng rượu cũng không bị giảm nồng độ, càng để lâu rượu càng ngon; đựng các hạt giống không bị ẩm, khi gieo trồng hầu hết đều đảm bảo nảy mầm.

Làng gốm Hương Canh nằm trong dòng thổ địa nên màu đất khác với các vùng miền khác: Đất sét xanh, xám, vàng, đỏ, nâu nhiều "thịt", không có sạn lẫn vào. Thiên nhiên đã ban tặng cho người Hương Canh vùng đất quý, lại thêm những con người làm nghề nơi đây cần mẫn và sáng tạo nên sản



phẩm khi ra lò cứng và có màu đặc trưng, mỗi khi gõ vào sản phẩm phát ra tiếng kêu "cang... cang" đặc đáo.

Tiếng lành đồn xa, các mặt hàng gốm Hương Canh được nhiều người tiêu dùng trong nước, trên thế giới yêu thích và được bán rộng khắp. Tuy vậy, trong khoảng thời gian 1970 - 1980, gốm Hương Canh mới chiếm được ưu thế, tạo dựng được thương hiệu trên thị trường gốm sứ trong nước. Có những năm bà con làm không đủ để đáp ứng nhu cầu của khách hàng. Thời điểm này là dấu mốc của một thời vàng son phát triển rực rỡ của làng gốm Hương Canh.

Những năm đầu 1990, do sự thay đổi của nền kinh tế - xã hội, trên thị trường hàng tiêu dùng có nhiều mặt hàng mới, đẹp như: Thủy tinh, nhựa, được người dùng ưa chuộng. Làng gốm Hương Canh không còn phát triển như trước nhưng nghề làm gốm truyền thống ở Hương Canh vẫn tồn tại và giữ được những nét tinh túy xưa,

truyền lại cho thế hệ con, cháu...

Những năm gần đây, để đáp ứng nhu cầu của người tiêu dùng, các nghệ nhân làng gốm Hương Canh đã duy trì, sản xuất mặt hàng truyền thống, đổi mới mẫu, phong phú về màu sắc. Do đó, làng gốm Hương Canh hiện nay vẫn cho ra lò nhiều loại gốm mỹ nghệ đẹp mắt, vừa giữ được nét cổ xưa, vừa có sự kết hợp nét tinh tế của thời hiện đại, chiếm ưu thế trên thị trường trong nước và xuất khẩu ra thị trường nước ngoài.

Ngày nay, nghề gốm Hương Canh vẫn tiếp tục "giữ lửa", thu hút và tạo việc làm cho hàng trăm lao động lành nghề, con em trong tỉnh và các tỉnh bạn, góp phần lưu giữ nghề truyền thống và ổn định đời sống nhân dân. Đặc biệt, thời gian gần đây làng nghề truyền thống gốm Hương Canh đã trở thành điểm đến, thu hút đông đảo du khách trong nước và quốc tế đến tham quan và trải nghiệm làng nghề. □